

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä oikeudenkäynneistä kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan tai kuntainliiton varoista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle, jota syytetään virheellisestä menettelystä viran toimittamisessa tai työssä taikka jolta vaaditaan korvausta sellaisen menettelyn johdosta, suoritetaan, jos vaatimukset on hylätty, hakemuksesta kunnan tai kuntainliiton varoista hänelle lainvoimaisella päätöksellä maksettavaksi tuomittujen oikeudenkäyntikulujen määrä. Valtion palveluksessa olevilla on jo vastaavanlainen oikeus.

Poliisimiehet ja eräät muut valtion palveluksessa olevat, joita syytetään tai joilta vaaditaan korvausta viran toimittamisessa tai työs-

sä tapahtuneen lainvastaisen voimakeinojen käyttämisen vuoksi, saavat oikeudenkäynnissä maksutonta oikeudenkäyntiä vastaavat edut. Samat edut on säädetty hälytysajossa olevien moottorikäyttöisten kulkuneuvojen kuljettajille ja luotseille. Esityksessä ehdotetaan, että myös kunnan ja kuntainliiton palveluksessa olevat saisivat samanlaiset edut vastaavissa tehtävissä. Kustannukset suoritettaisiin valtion varoista, mutta kunta tai kuntainliitto olisi velvollinen korvaamaan ne valtiolle.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan heti, kun eduskunta on sen hyväksynyt.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain (269/74) 1 §:n mukaan valtion palveluksessa olevalle, jota syytetään virheellisestä menettelystä viran toimittamisessa tai työssä taikka jolta vaaditaan korvausta sellaisen menettelyn johdosta, suoritetaan, jos vaatimukset on hylätty, hakemuksesta valtion varoista hänelle tuomioistuimen päätöksellä maksettaviksi tuomittujen oikeudenkäyntikulujen määrä.

Eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain muuttamisesta annetun lain (344/78) 1 a §:ssä sää-

dettiin poliisimiehelle, rajavartiomiehelle, vankeinhoitotehtävissä olevalle ja yleistä järjestystä ylläpitämään asetetulle valtion palveluksessa olevalle, jota syytetään lainvastaisesta voimakeinojen käyttämisestä rikoslain 3 luvun 8 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa tai hälytysajossa olevan moottorikäyttöisen kulkuneuvon kuljettamisessa tehdyksi väitetystä rikoksesta, oikeus saada vapautus maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain (87/73) 7 ja 8 §:ssä tarkoitetuista maksuista ja kustannuksista sekä pyynnöstä oikeudenkäyntiavustaja. Samat edut säädettiin myös valtion palveluksessa olevalle luotsille, jota syytetään tai jolta vaaditaan korvausta luotsauksessa tapahtuneen virheen johdosta.

Eräistä oikeudenkäynneistä valtion palveluk-

nessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (891/80) muutettiin 1 a §:ää siten, että pykälän mukaiset edut ulotettiin koskemaan kaikkia niitä valtion palveluksessa olevia, joilla on lakiin perustuva oikeus voimakeinojen käyttämiseen. Tällaisia ovat ennen muuta poliisilaitosten vartijavahtimestarit ja joukkoliikenteen palveluksessa olevat. Muutoksen jälkeen maksuttoman oikeudenkäynnin edut on mahdollista saada myös silloin, kun oikeudenkäynti koskee esineeseen kohdistettujen lainvastaisten voimakeinojen käyttämistä tai vahingonkorvausta.

Esityksen valmistelu perustuu edellä selostettuun valtion palveluksessa olevia koskevaan lainsäädäntöön. Esitysluonnoksesta on hankittu lausunnot sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Helsingin hovioikeudelta, Vantaan, Ikaalisten, Kymän ja Rovaniemen tuomiokunnalta, Helsingin, Kuopion, Oulun ja Porin raastuvanoikeudelta, Uudenmaan, Kymen, Vaasan ja Pohjois-Karjalan lääninhallitukselta, Suomen Kaupunkiliitolta, Suomen Kunnallisliitolta, Finlands svenska kommunförbundet, Kunnallisvirkamiesliitolta, Kunnallisten työntekijäin ja viranhaltijain liitolta sekä Helsingin, Turun ja Lahden kaupunginhallitukselta. Lausunnoissa on hyväksytyt uudistuksen tavoitteet ja pääperiaatteet.

2. Muutoksen syyt ja uudistusehdotus

Antaessaan eduskunnalle esityksen laiksi eräistä oikeudenkäynneistä valtion palvelukses-

sa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista hallitus katsoi, että näkökohdat, jotka puolsivat lain säätämistä, soveltuvivat myös kuntien ja muiden julkisyhteisöjen palveluksessa oleviin (n:o 247/73 vp.). Hallitus ei kuitenkaan tuolloin katsonut voitavan ulottaa mainitussa laissa säädettyjä etuja koskemaan muita kuin valtion palveluksessa olevia. Tämän esityksen tarkoituksena on saattaa kuntien ja kuntainliittojen palveluksessa olevat oikeudenkäyntikulujen korvauksessa ja maksuttomassa oikeusavun saannissa samaan asemaan valtion palveluksessa vastaavissa tehtävissä olevien kanssa.

Kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle korvattaisiin hänelle oikeudenkäynnissä tuomitut kulut sen kunnan tai kuntainliiton varoista, jonka palveluksessa hän on.

Kuntien ja kuntainliittojen palveluksessa olevien oikeudenkäynneistä aiheutuvat kustannukset korvattaisiin ehdotettavan lain nojalla ensikädessä valtion varoista. Kunta tai kuntainliitto olisi velvollinen korvaamaan valtiolle palveluksessaan olevan henkilön oikeudenkäynnistä valtiolle aiheutuneet kustannukset.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu laki lisäisi jossakin määrin kuntien ja kuntainliittojen menoja. Voidaan arvioida, että mainitunlaisia asioita koskevia oikeudenkäyntejä on ollut ja tulee olemaan varsin vähän, joten kunnille ja kuntainliitoille ehdotettavan lain nojalla tulevat kustannukset olisivat varsin pienet.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä vastaisi valtion palveluksessa olevia koskevan lain 1 §:ää. Se koskisi palvelussuhteen luonteesta riippumatta kaikkia kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevia. Pykälän 1 momentin mukaan kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle, jolle virallinen syyttäjä tai asianomistaja vaatii rangastusta viran toimittamisessa tai työssä tapahtuneen virheen johdosta tai jolta kantaja vaatii korvausta mainitunlaisen virheen perusteel-

la, suoritettaisiin siinä tapauksessa, että syyte tai kanne hylätään, kunnan tai kuntainliiton varoista niiden oikeudenkäyntikulujen määrä, jotka vastapuoli on velvoitettu hänelle korvaamaan.

Oikeudenkäyntikuluja ei yleensä tuomita vastaajalle, vaikka syyte hylättäisiinkin, silloin kun virallinen syyttäjä ajaa syytettä. Sen vuoksi 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan korvausta voitaisiin suorittaa sellaisista välttämättömistä 1 momentissa tarkoitetuista oikeudenkäynneistä aiheutuneis-

ta kuluista, joista ei ole tuomittu korvausta, milloin se on vastaajan asema ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuullista.

2 §. Pykälä vastaisi valtion palveluksessa olevia koskevan lain 1 a §:ää. Mainitun 1 a §:n mukaan maksutonta oikeudenkäyntiä vastaavat edut kuuluvat poliisimiehille ja muille valtion palveluksessa oleville, joille on laissa säädetty erityinen oikeus käyttää voimakeinoja tehtäviensä suorittamisessa.

Julkisista huvitilaisuuksista annetun lain (492/68) 10—12 §:ssä säädetään järjestysmiehen oikeuksista ja velvollisuuksista. Järjestysmiehellä on oikeus ottaa kiinni ja pitää tilapäisesti henkilöitä säilössä. Rikoslain 3 luvun 8 §:n 1 momentin toisesta virkkeestä ilmenee, että mainitussa lainkohdassa säädetty oikeus voimakeinojen käyttämiseen koskee myös järjestysmiestä.

Majoitus- ja ravitsemusliikkeistä annetun asetuksen (502/69) 49 §:n mukaan mainittuihin liikkeisiin voidaan asettaa järjestysmiehiä, joista on soveltuvin kohdin voimassa, mitä järjestysmiehistä on säädetty julkisista huvitilaisuuksista annetussa laissa. Rikoslain 3 luvun 8 § koskee näin ollen myös ravintoloiden ja majoitusliikkeiden järjestysmiehiä. Vahtimestarit, portieerit ja muu henkilökunta eivät ole asemansa nojalla järjestysmiehiä. Järjestysmiehet hyväksyy tehtävänsä poliisipiirin päällikkö ja heillä tulee olla järjestysmiesasemaa osoittava käsivarsinauha tai puvussa selvästi näkyvä kirjoitus *järjestysmies*. Viran toimittamisessa tai työssä tapahtuneen lainvastaisen voimakeinojen käyttämisen vuoksi saattavat joutua vastuuseen myös kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevat järjestysmiehet.

Useissa kaupungeissa paikallisliikenteestä huolehtivat kunnalliset liikennelaitokset. Järjestyksen pitämistä joukkoliikenteessä annetun lain (472/77) 1, 3 ja 4 §:n mukaan raitiovaunun, metrojunan ja linja-auton kuljettaja saa poistaa kulkuneuvosta tai ottaa kiinni häiriötä aiheuttavan matkustajan ja tuolloin käyttää sellaisia voimakeinoja, joita matkustajan poistamiseksi tai kiinniottamiseksi voidaan pitää puolustettavina. Joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 11 §:n (540/82) mukaan matkalippujen tarkastajalla on oikeus ottaa kiinni ilman asianmukaista matkalippua oleva matkustaja, joka ei luotettavasti selvitä henkilöllisyyttään. Tarkastaja voi myös eräin edellytyksin poistaa tällaisen matkustajan kulkuneuvosta tai laiturialueelta. Jollei kiinni otettua vä-

littömästi poisteta, hänet on viivyttelämättä luovutettava poliisin haltuun. Jos matkustaja vastarintaa tekemällä koettaa välttää kiinniottamisen, kulkuneuvosta tai laiturialueelta poistamisen taikka poliisin haltuun toimittamisen, tarkastajalla on oikeus käyttää sellaisia voimakeinoja, joita toimenpiteen suorittamiseksi voidaan matkustajan käyttäytyminen ja muut olosuhteet huomioon ottaen pitää puolustettavina. Myös kuljettajaa ja matkalippujen tarkastajaa vastaan voidaan näissä tapauksissa esittää tuomioistuimessa vaatimuksia lainvastaisesta voimakeinojen käyttämisestä.

Sen vuoksi 1 momentin mukaan kunnan ja kuntainliiton palveluksessa olevat voimakeinojen käyttöön oikeutetut saisivat oikeudenkäynnissä samat edut kuin vastaavissa tehtävissä valtion palveluksessa olevat.

Kuntien palveluksessa toimii paloautojen ja sairausautojen kuljettajia. Heillä on samankaltainen mahdollisuus joutua syytteeseen hälytysajossa tehdystä liikennerikoksesta kuin valtion palveluksessa olevilla kuljettajilla hälytysajossa.

Eräiden satamakaupunkien palveluksessa toimii satamaluotseja. Heidän työnsä on yhtä riskialtista kuin avomerellä ja saaristossa toimivien valtion luotsien. Tämän vuoksi pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan ehdotettavaa lakia sovellettaisiin mainitunlaisissa tapauksissa myös kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleviin hälytysajoneuvon kuljettajiin ja kuntien palveluksessa oleviin luotseihin.

Jos asian laadun vuoksi tai muusta syystä olisi ilmeistä, ettei kuljettaja tai luotsi kykenisi ilman avustajaa asianmukaisesti valvomaan etuaan ja oikeuttaan asian käsittelyssä, tuomioistuimen olisi 1 momentin mukaan määrättävä hänelle pyynnöstä oikeudenkäyntiavustaja. Esimerkiksi liikenneasia saattaa sen varalta säädetystä vähäisestä rangaistusuhasta huolimatta sisältää erityisen vaikeita oikeuskysymyksiä. Tällöin on tarpeen maksuton avustaja.

3 §. Ehdotetun lain 2 §:n mukaan eräät kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevat saisivat maksutonta oikeudenkäyntiä vastaavat edut. Tämä merkitsee esimerkiksi sitä, että valtion varoista korvataan lunastusmaksuun oikeutetulle virkamiehelle tuleva maksu pöytäkirjanotteesta sekä vastaajan kuulustuttamien todistajien ja käyttämän oikeudenkäyntiavustajan palkkiot. Nämä kustannukset eivät kuitenkaan saa jäädä valtion lopulliseksi vahingoksi,

koska periaatteena on pidettävä sitä, että kunnan ja kuntainliiton on vastattava tässä laissa tarkoitettujen palveluksessaan olevien oikeudenkäyntikuluista. Tämän vuoksi ehdotetaan, että kunnan tai kuntainliiton on korvattava valtiolle palveluksessaan olevan henkilön oikeudenkäynnistä valtiolle aiheutuneet 2 §:ssä tarkoitettut kustannukset. Korvaukset perittäisiin sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta annetun lain (318/63) ja asetuksen (321/69) nojalla.

Yleisten oikeusperiaatteiden mukaan sillä, jota tuomioistuimen päätös koskee, on oikeus esittää mielipiteensä asiasta ennen päätöksen antamista. Tämän vuoksi ehdotetun 2 momentin mukaan kunnalle tai kuntainliitolle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi, ennen kuin 2 §:ssä tarkoitettut edut myönnetään tai 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu korvausvelvollisuus määrätään.

4 §. Pykälä vastaisi valtion palveluksessa olevia koskevan lain 1 b §:ää.

Ei olisi kohtuullista, että henkilö vapautuisi velvollisuudesta itse vastata oikeudenkäyntikuluistaan sellaisissa tapauksissa, joissa hänen virheellinen menettelynsä on ollut törkeää. Tällaisissa tapauksissa tuomioistuin voisi 1 momentin mukaan velvoittaa hänet korvaamaan kunnalle tai kuntainliitolle sen varoista 3 §:n 1 momentin nojalla valtiolle korvattavat kustannukset osaksi tai kokonaan. Korvattava määrä harkittaessa olisi otettava huomioon teon laatu sekä vastaajan henkilökohtaiset ja taloudelliset olot. Esimerkiksi milloin virheellisestä menettelystä on aiheutunut vastaajalle rangaistuksen lisäksi muita raskaita seuraamuksia, kuten huomattava vahingonkorvausvelvollisuus, tai oikeudenkäyntikulut vastaajasta riippumattomista syistä ovat tulleet erittäin suuriksi, saattaa sovittelu olla kohtuullista.

Ehdotetussa 2 §:ssä mainittujen maksujen ja kustannusten suorittamisesta sekä niiden korvaamisesta lunastusmaksuun ja toimituspalkkioon oikeutetulle virkamiehelle olisi 2 momentin mukaan voimassa, mitä maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetussa laissa on säädetty. Tämä merkitsee sitä, että esimerkiksi pöytäkirjanotteen lunastus sekä haastemiehen, vastaajan kuulustuttaman todistajan ja käyttämän oikeudenkäyntiavustajan palkkio maksettaisiin valtion varoista. Kunta tai kuntainliitto olisi puolestaan 3 §:n 1 momentin nojalla velvollinen korvaamaan nämä kustannukset valtiolle.

Jos kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevan vastapuoli häviää asian, hänet olisi 3 momentin mukaan velvoitettava korvaamaan kunnalle tai kuntainliitolle sen varoista 3 §:n 1 momentin nojalla valtiolle korvattavat kustannukset samojen perusteiden mukaan kuin asianosaisten kesken oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta on säädetty. Vastapuolella tarkoitetaan rikosasian asianomistajaa ja riita-asian kantajaa. Säännökset oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta vastapuolelle ovat oikeudenkäymiskaarissa ja maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetussa laissa.

5 §. Pykälä vastaisi valtion palveluksessa olevia koskevan lain 1 c §:ää. Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain mukaan saa se, jolle myönnetään maksuton oikeudenkäynti, paremmat edut kuin nyt ehdotetaan säädettäväksi kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleville. Maksuttoman oikeudenkäynnin saanutta ei voida velvoittaa korvaamaan valtiolle saamiaan etuja olipa hänen oikeudenkäynnin aiheuttanut menettelynsä ollut minkäläatuista tahansa. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, ettei 2—4 §:ää ole sovellettava henkilöön, jolle on myönnetty maksuton oikeudenkäynti.

6 §. Pykälä vastaisi valtion palveluksessa olevia koskevan lain 2 §:ää. Kunnalle tai kuntainliitolle ehdotetaan säädettäväksi oikeus periä ehdotuksen 1 §:n 1 momentin nojalla suorittamansa määrä maksuvelvolliselta.

Jos se päätös, jolla kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle on tuomittu oikeudenkäyntikulujen korvaus, muuttuu ylemmässä tuomioistuimessa siten, että hänelle tuomittu oikeudenkäyntikulujen korvaukset kumotaan, kunta tai kuntainliitto voisi 2 momentin mukaan periä takaisin maksamansa korvauksen. Jos oikeudenkäyntikulujen korvausta pienennetään, kunta tai kuntainliitto voisi periä takaisin liikaa maksamansa määrän.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan 1 momentissa tarkoitettu kunnalle tai kuntainliitolle siirtynyt saatava voidaan jättää joko osaksi tai kokonaan perimättä, jos sen periminen olisi kohtuutonta. Harkinnassa tulisi ennen muuta ottaa huomioon maksuvelvollisen taloudelliset olot.

7 §. Korvauksen suorittamisesta ja sen takaisin maksamisesta sekä saatavan osaksi tai kokonaan perimättä jättämisestä 1 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa päättäisi sen kunnan hallitus tai kuntainliiton liittohallitus, jonka palve-

luksessa asianomainen oikeudenkäynnin aiheuttanut virkaa toimittaessaan tai työssä ollessaan on ollut.

8 §. Ehdotetun lain nojalla annettuun tuomioistuimen päätökseen saataisiin hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhakuoikeus olisi kaikilla asianosaisilla, siis myös kunnalla, kuntainliitolla ja valtiolla. Muutoksen hakemisesta 2 §:n nojalla annettuun päätökseen olisi soveltuvin osin voimassa, mitä maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetussa laissa on säädetty muutoksen hakemisesta tuon lain nojalla annettuun päätökseen. Siten muutosta ei saisi hakea päätökseen, jolla 2 §:ssä tarkoitetut edut on myönnetty.

Muutoksen hakemisesta kunnallisen viranomaisen päätökseen on säädetty kunnallislaissa (953/76).

2. Voimaantulo

Laki on saatettavissa voimaan välittömästi sen jälkeen, kun eduskunta on sen hyväksynyt. Sitä sovellettaisiin oikeudenkäynteihin, joissa lopullinen päätös julistetaan tai annetaan lain voimaantulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä oikeudenkäynneistä kunnan tai kuntainliiton palveluksessa oleville aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan tai kuntainliiton varoista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle, jota syytetään virheellisestä menettelystä viran toimittamisessa tai työssä taikka jolta vaaditaan korvausta sellaisesta menettelystä, suoritetaan, jos vaatimukset on hylätty, hakemuksesta kunnan tai kuntainliiton varoista hänelle tuomioistuimen päätöksellä maksettaviksi tuomittujen oikeudenkäyntikulujen määrä.

Kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle voidaan suorittaa hakemuksesta kunnan tai kuntainliiton varoista korvausta sellaisista välttämättömistä 1 momentissa tarkoitetusta oikeudenkäynnistä aiheutuneista kuluista, joista hänelle ei ole tuomittu korvausta, milloin se hänen asemansa sekä muut olosuhteet huomioon ottaen on kohtuullista.

2 §

Kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle, jolla on lakiin perustuva oikeus voimakeinojen käyttämiseen ja jota syytetään tai jolta vaaditaan korvausta viran toimittamisessa tai työssä tapahtuneen lainvastaisen voimakeinojen käyttämisen vuoksi, on myönnettävä vapautus maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain (87/73) 7 ja 8 §:ssä tarkoitetuista maksuista ja kustannuksista. Jos asian laadun vuoksi tai muusta syystä on ilmeistä, ettei hän kykene ilman avustajaa asianmukaisesti valvomaan

etuaan ja oikeuttaan asian käsittelyssä, tuomioistuimen on määrättävä hänelle pyynnöstä oikeudenkäyntiavustaja.

Mitä 1 momentissa on säädetty, sovelletaan myös:

1) kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevaan, jota syytetään tai jolta vaaditaan korvausta hälytysajossa olevan moottorikäyttöisen kulkuneuvon kuljettamisessa tehdyn rikoksen vuoksi; ja

2) kunnan palveluksessa olevaan luotsiin, jota syytetään tai jolta vaaditaan korvausta luotsauksessa tapahtuneen virheen johdosta.

3 §

Kunnan tai kuntainliiton on korvattava valtiolle palveluksessaan olevan oikeudenkäynnistä valtiolle aiheutuneet 2 §:ssä tarkoitetut kustannukset.

Ennen kuin tuomioistuin päättää 2 §:ssä tarkoitettujen etujen myöntämisestä tai 1 momentissa tarkoitettua korvausvelvollisuudesta, on sen varattava kunnalle tai kuntainliitolle tilaisuus tulla kuulluksi.

4 §

Jos 2 §:ssä tarkoitettu henkilö tuomitaan rangaistukseen tai veloitetaan maksamaan vahingonkorvausta ja hänen menettelyään on pidettävä törkeänä, voidaan hänet velvoittaa

korvaamaan kunnalle tai kuntainliitolle sen varoista 3 §:n 1 momentin nojalla valtiolle korvattavat kustannukset osaksi tai kokonaan, jos se on teon laatuun sekä vastaajan henkilökohtaisiin tai taloudellisiin oloihin nähden perusteltua.

Edellä 2 §:ssä mainittujen maksujen ja kustannusten suorittamisesta sekä niiden korvaamisesta lunastukseen ja toimituspalkkioon oikeutetulle virkamiehelle on voimassa, mitä maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetussa laissa on säädetty.

Jos kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevan vastapuoli häviää asian, hänet on velvoitettava korvaamaan kunnalle tai kuntainliitolle sen varoista 3 §:n 1 momentin nojalla valtiolle korvattavat kustannukset samojen perusteiden mukaan kuin asianosaisten kesken oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta on säädetty.

5 §

Mitä 2—4 §:ssä on säädetty, ei sovelleta, jos kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle on myönnetty maksuton oikeudenkäynti.

6 §

Jos kunnan tai kuntainliiton palveluksessa olevalle suoritetaan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu korvaus, oikeus korvauksen perimiseen maksuvelvolliselta siirtyy kunnalle tai kuntainliitolle.

Jos tuomioistuimen päätös, jolla kunnan tai

kuntainliiton palveluksessa olevalle on tuomittu korvaus oikeudenkäyntikuluista, kumotaan tai sitä muutetaan, voidaan 1 §:n 1 momentin nojalla hänelle kunnan tai kuntainliiton varoista suoritettu määrä periä kokonaan tai osaksi takaisin.

Milloin 1 momentissa tarkoitetun kunnalle tai kuntainliitolle siirtyneen saatavan periminen olisi kohtuutonta, voidaan perinnästä kokonaan tai osaksi luopua.

7 §

Korvauksen suorittamisesta ja sen takaisin maksamisesta sekä saatavan osaksi tai kokonaan perimättä jättämisestä 1 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa päättää sen kunnan tai kuntainliiton hallitus, jonka palveluksessa asianomainen virkaa toimittaessaan tai työssä ollessaan on ollut.

8 §

Tuomioistuimen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saadaan hakea muutosta valittamalla. Muutoksen hakemisesta 2 §:n nojalla annettuun päätökseen on soveltuvin osin voimassa, mitä maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetussa laissa on säädetty muutoksen hakemisesta.

9 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Lakia sovelletaan myös niihin oikeudenkäynteihin, jotka ovat vireillä lain tullessa voimaan.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1983

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri Kaarina Suonio